

Насъ ни интересува повече забѣлжката на пратеника, че отъ Кон-стантинополь до Будинъ цѣлата пространна мѣстность била гола и неплодородна пустиня, и че по тази посока населени мѣста се срѣщали на по нѣколко мили едно отъ друго, та пѣтниците поради това бивали принудени да спятъ на отворено поле. Горните свѣдѣния сж писани на полски.

Сжщото пратеничество е описано на латински отъ нѣкого си Самуила Кушевича, който по всѣка вѣроятность е придружавалъ княза Збараски въ пѣтуването му до Цариградъ; описанието на Кушевича е напечатано прѣзъ 1645 г. и има слѣдния насловъ: „*Narratio legationis Zbaravianae et rerum apud Otthomanos anno 1622 gestarum conscripta a Samuele Kuszewicz, Dantisci, apud Georgium Forsterum, anno 1645, cum privilegio S. R. M. Poloniae et Sveciae.*“

И въ това описание сж прѣдставени прѣди всичко вътрѣшните недоразумѣния и разпри на турските нащи, на и главната задача на пратеника е била за тѣхъ да слѣди. Тука е описанъ подробно станѣлиятъ въ Цариградъ бунтъ, убиваньето на султана Османа отъ яничаритѣ, както и убиваньето на великия везиръ Далавера отъ сжщитѣ яничари; обаче у Кушевича срѣщаме бѣлжки и за България, които тука привеждаме.

Слѣдъ като прѣминялъ Визанко, пратеникъ пристиגналъ на брѣга на Дунава; видѣтъ на крайдунавскитѣ мѣстности билъ прѣкрасенъ (*regionis hujus forma pulcherrima*), тамъ изобилвали разселени могили, ливади покрити съ цвѣта и поля съ богата пѣна (*herbidi colles, inde florida prata*). На отсѣмши брѣгъ на Дунава пратеникътъ билъ поздравенъ отъ турскитѣ стражи, подиръ което той изпратилъ Куликовски и Вевель по-напрѣдъ въ Цариградъ, за да прѣдизвѣстятъ за пристиганьето на пратеника.

Кушевичъ разказва, че, когато посланикътъ пристигналъ по този начинъ въ Сърбия и България (*in Serbiam et Bulgariam*), единъ нечистъ и отвратителенъ въздухъ го посрещналъ по тѣзи мѣста поради многото трупове, които се търкаляли незаровени по пѣтицата (*tanta morientium foeditate, ut viae cadaveribus implerentur*). Той добави, че турцитѣ били до толкова заслѣпени и невѣжи, щото заразителната чума считали за обикновена невинна болестъ.

Жителитѣ на тѣзи мѣста разказвали, че били отъ едно произхождение съ поляцитѣ, като утвърждавали, че се били прѣселили по тѣзи мѣста отъ брѣговетѣ на Адриатическо море; „тѣзи жители, казва Кушевичъ, сж запазили и езика си, подобенъ съ нашия (*similem nostrae linguam hodieque retinent*), съ нѣкои неупотрѣбявани у насъ думи.“

Въ разговоритѣ си тѣ споменували и за *Леха*, когото считали за основателъ на полския народъ, като утвърждавали, че той произхождалъ отъ тѣхнитѣ мѣста, но отпослѣ се прѣселилъ въ Полша (*Lechum, quem originem gentis nostrae conditoremque memorant, hinc pulsum in nostras terras venisse affirmant*). Надъ всичко това писателятъ прибавя, че историчитѣ сж длъжни да ни удостовѣржатъ за истинността на горните развази.